

Portál „Informační věda a knihovnictví“ v české Wikipedii

Lucie Sakaštrová

Ústav informačních studií a knihovnictví
Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Postprint původní studie:

SAKAŠTROVÁ, Lucie. Portál „Informační věda a knihovnictví“ v české Wikipedii. *Ikaros* [online]. 2011, roč. 15, č. 7 [cit. 2011-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/7009>>. URN-NBN:cz-ik7009. ISSN 1212-5075.

Abstrakt

Studie pojednává o dosavadních výstupech realizace wikiportálu „Informační věda a knihovnictví“, který byl založen v březnu roku 2011 v české jazykové verzi encyklopedie *Wikipedie*. Úvodní části poskytují základní informace o portálu, o hlavních důvodech jeho založení a jeho cílech. Následuje část představující dosavadní výstupy a výsledky realizace wikiportálu včetně zhodnocení možností podpory dalšího rozvoje portálu a oborového obsahu v české *Wikipedii* širší odbornou komunitou. Závěrečná část poskytuje celkové shrnutí včetně budoucích výzev, problémů apod. portálu, zejména pak zhodnocení významu, smyslu a poslání existence oborového wikiportálu pro popularizaci oborů informační vědy, knihovní vědy, knihovnictví apod. v rámci širší veřejnosti a ve společnosti obecně.

Úvodní informace

Portál (dále též jako wikiportál) „[Informační věda a knihovnictví](#)“ vznikl jako „*Výstup projektu specifického výzkumu č. 263105/2011 řešeného na FF UK*“. Je stránkou typu [wikiportálu](#) v rámci české jazykové verze encyklopedie [Wikipedie](#).

Jako wikiportály (popřípadě pouze portály) jsou ve *Wikipedii* označovány stránky, které slouží jako úvodní stránky k nějakému tématu. Měly by obsahovat odkazy na články a popřípadě další typy obsahů spadající do tématu wikiportálu, které již ve *Wikipedii* (a jejích sesterských projektech) existují nebo dosud chybějí. Odkazy na existující i chybějící obsah mohou být v rámci portálu alespoň hrubě hierarchicky kategorizované [[Wikipedie, Wikipedie:Wikiportál, 2011](#)].

Pro zakládání a údržbu wikiportálů platí stejná pravidla jako u encyklopedických stránek *Wikipedie* (tj. stránek typu článků encyklopedických hesel). V české verzi *Wikipedie* je tak může, stejně jako článek encyklopedického hesla, založit a editovat libovolný registrovaný, ale i neregistrovaný uživatel [[Wikipedie, Speciální:Práva skupin uživatelů, 2002](#)].

Wikiportály tak (nejen) v české *Wikipedii* slouží především jako **rozcestníky** a **informační brány** k těm obsahům (článcům, kategoriím, šablonám, infoboxům, seznamům apod.) české *Wikipedie*, které se obsahově vztahují k tématu portálu.

Proč?, aneb, Co wikiportál může pomoci (vy)řešit

Některé důvody pro založení wikiportálu obsahově relevantního oborům informační vědy, knihovní vědy, knihovnictví apod. již byly nepřímo zmíněny ve studii zabývající se problematikou měření a hodnocení kvality obsahů moderních kolektivně tvořených encyklopedických děl, která byla publikována autorkou tohoto příspěvku v březnovém čísle časopisu Ikaros [[SAKASTROVÁ, 2011](#)]. V rámci této studie bylo mimo jiné zjištěno, že články v české, ale i slovenské verzi *Wikipedie*, které pojednávají o oboru informační vědy, jsou (resp. byly)ⁱ v obou těchto verzích pojmenovány **zavádějícím termínem Informatika**. Zároveň bylo zmíněno, že dokladem předpokladu, že se nejedná o článek o počítačové vědě, ale skutečně o článek o vědě informační, je současná existence článku o informatice jako takové, v české verzi pojmenovaného termínem Informatika (počítačová věda) (koncem března sloučen s článkem Informatika)ⁱⁱ, ve slovenské verzi termínem Počítačová veda či [Veda o počítačoch](#). Z této skutečnosti tak byla zároveň vyvozena domněnka, že pojmenování článku o informační vědě zavádějícím, v českém a slovenském prostředí prakticky nepoužívaným, termínem Informatika, je zároveň dokladem nízké obeznamnosti uživatelů české *Wikipedie* o oboru informační vědy a do jisté míry tak i **předpokladem nízké kvality oborově relevantního obsahu české Wikipedie** obecně [[SAKASTROVÁ, 2011](#)].

Jako další důvody, proč, podobně jako je tomu již v některých jejích cizojazyčných verzíchⁱⁱⁱ, i v české verzi *Wikipedie* založit wikiportál obsahově relevantní oborům informační vědy, knihovní vědy a knihovnictví, se ukázaly i další **dílič důvody**:

- **Neexistuje jediný přístupový bod** k oborově relevantním obsahům české *Wikipedie*, popř. obsahům jejích sesterských projektů.
- Oborově relevantní obsahy české verze *Wikipedie* a popř. sesterských projektů jsou **roztroušeny** v řadě kategorií na různých místech „stromů rozkladu“ jejich kategoriálních systémů (folksonomií) i jiných nástrojů organizace textového i mediálního obsahu.
- Vzhledem k tomu, že na vytváření a úpravě kategoriálních systémů všech jazykových verzí *Wikipedie* i jejích sesterských projektů, ale i dalších nástrojů organizace jejich obsahů, se může podílet kdokoli [[Wikipedie, Speciální:Práva skupin uživatelů, 2002](#)], dochází při jejich aktivním využívání ke **vzniku řady šumů**; výsledky jejich aktivního využívání jsou tak nejen velmi pragmatické, ale i **nekonsistentní**, nepřesné, neodborné, často až kuriózní či úsměvné.
- **Orientace** pasivních uživatelů (čtenářů) v oborově relevantních obsazích české *Wikipedie* i obsazích jejích sesterských projektů je tak velmi **obtížná** a způsobuje řadu **informačních bariér** v prohlížení i vyhledávání.
- **Četnost propojování** textových obsahů, tj. článků encyklopedických hesel, s jinými typy obsahů, tj. sesterskými projekty zahrnujícími mediální i další typy obsahů (citáty, knihy, sylaby apod.), je **řidká** a spíše ojedinělá; řada pasivních uživatelů (čtenářů) o jejich existenci pravděpodobně ani neví.
- Četnost propojování oborově relevantních obsahů české *Wikipedie* s externími obsahy mimo *Wikipedii* (např. s autorizovanými volně dostupnými odbornými zdroji apod.) je **řidká** a spíše **náhodná**.
- **Řada** oborově relevantních článků české *Wikipedie* má krátký rozsah (jde o tzv. [pahýly](#))

a jsou obsahově i jinak (např. gramaticky, stylisticky nebo z hlediska struktury a možností ověřitelnosti) **nekvalitní**.

Nejdůležitější výše zmíněné problémy stávajícího oborově relevantního obsahu české *Wikipedie* tak dohromady způsobují zejména jeho **neviditelnost** pasivními uživateli (čtenáři), ale i aktivními uživateli (autory a editory). Díky tomu jej pasivní uživatelé nemohou (efektivně) využívat a aktivní uživatelé zase průběžně vylepšovat.

Založením wikiportálu, ale i jiným druhem zapojení se odborníků z řad informačních pracovníků a knihovníků do tvorby obsahu *Wikipedie*, se dají postupně odstraňovat nejen výše zmíněné nedostatky oborově relevantního obsahu české *Wikipedie*, ale i získávat pro obor, vlastní instituci, vlastní informační zdroje apod. další **nadhodnotu a benefity**, na které v roce 2008 upozornily např. i L. Pressleyová a C. McCallumová [PRESSLEY, 2008]. Podle těchto autorek lze díky **zapojení knihovníků a informačních pracovníků** do tvorby obsahu *Wikipedie* nejen vylepšovat a kategorizovat samotný oborově relevantní obsah *Wikipedie*, ale zároveň i **propojit zdroje obsažené ve Wikipedii se zdroji vlastních** profesionálně spravovaných sbírek a fondů a případně dalších externích obsahů. Tím může podle L. Pressleyové a C. McCallumové dojít k nenásilnému **zviditelňování a zpřístupňování** profesionálně spravovaných zdrojů i pro ty uživatele, kteří začínají (a zároveň třeba i končí) své hledání např. právě ve *Wikipedii* a/nebo jiných populárních zdrojích povrchového webu, a postupně tak „**prolamovat neviditelnost knihoven**“ či jiných tradičních informačních institucí (resp. jejich zdrojů a fondů) v prostředí povrchového webu, na kterou již před několika lety upozornila např. Ch. Borgmanová [BORGMAN, 2003].

Další důvody pro založení oborově relevantního wikiportálu již opět byly nepřímo zmíněny v březnové studii autorky tohoto příspěvku [SAKASTROVÁ, 2011]. Patří sem všechny důvody související s možnostmi zviditelnění a **popularizace oboru** informační vědy v prostoru české *Wikipedie* a díky tomu pravděpodobně i v prostoru moderních populárních stránek povrchového webu obecně a tím pravděpodobně i v rámci české společnosti (nebo alespoň její části) jako celku. Oborově relevantní wikiportál v české *Wikipedii* tak může svou existencí přispět i k naplnění myšlenky **objasnění smyslu a poslání oboru** informační vědy v české, do problematiky informační vědy prakticky nezasvěcené, laické společnosti tak, aby do budoucna byla informační věda s příbuzným oborem informatika zaměňována co nejméně, stejně jako její náplň, smysl a poslání zároveň co nejméně eliminovány pouze na oblast knihoven a knihovnictví.

Koncem května roku 2011 pak přibyl i další nezanedbatelný důvod proč do *Wikipedie* přispívat a pokusit se tak v jejím rámci vytvořit nový (či vylepšit stávající) kvalitní a reprezentativní oborově relevantní obsah – z iniciativy německé pobočky Nadace Wikimedia ([Wikimedia Deutschland](#)) právě koncem května roku 2011 odstartovala [mezinárodní petice za zařazení Wikipedie do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO](#), díky čemuž by se *Wikipedie* mohla stát vůbec prvním digitálním světovým kulturním dědictvím.

Co a jak?, aneb, Cíle wikiportálu

Za základě výše zmíněných nedostatků a předpokladů k jejich nápravě byly následně stanoveny **cíle wikiportálu**. Jako hlavní cíl byl pochopitelně stanoven cíl vytvoření a údržba

oborově relevantního obsahu typu portálu v české *Wikipedii*, tj. vytvoření a údržba hlavního rozcestníku k oborově relevantním obsahům české *Wikipedie* a případně i k obsahům sesterských projektů.

Jako dílčí a podpůrné cíle wikiportálu pak byly stanoveny zejména následující cíle:

- **Zviditelnění a zpřehlednění** stávajícího oborově relevantního obsahu české *Wikipedie*.
- **Zlepšení přístupnosti** uživatelů české *Wikipedie* ke stávajícímu oborově relevantnímu obsahu české *Wikipedie*.
- **Vylepšení stávajícího** oborově relevantního obsahu české *Wikipedie*.
- **Vytvoření nového**, v české *Wikipedii* dosud neexistujícího, oborově relevantního obsahu české *Wikipedie*.
- Prostřednictvím průběhu a viditelných výsledků kolektivní spolupráce participujících studentů (a akademiků) na projektu, **motivování dalších** studentů a odborníků knihovnicko-informačních oborů do vlastního zapojení se do tvorby a vylepšování oborově relevantního obsahu české *Wikipedie*.
- **Zviditelnění oboru** informační vědy a knihovnictví v rámci české *Wikipedie* i v rámci povrchového webu.

Co už je hotovo?, aneb, Dosavadní výstupy realizace wikiportálu

Hlavní cíl, tj. **založení** oborově relevantního wikiportálu, se podařil zrealizovat dne **23. března roku 2011**. Wikiportál byl založen v rámci výběrového semináře „**Organizování a zpřístupňování oborového obsahu ve *Wikipedii***“ vyučovaného autorkou tohoto příspěvku v letním semestru roku 2011 na Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK, a to přímo v jedné z hodin tohoto výběrového semináře. Základní podoba a skladba jednotlivých rubrik portálu (zejména těch pravidelně aktualizovaných) byla alespoň hrubě dohodnuta předem spolu se studenty navštěvujícími tento výběrový seminář. Založený portál byl spolu se studenty navštěvujícími výběrový seminář postupně dále rozvíjen a spolu-spravován, zpravidla formou plnění průběžně zadávaných úkolů.

Portál byl po zvážení nakonec **pojmenován** názvem „**Informační věda a knihovnictví**“. Zvažováno bylo i pojmenování „Informační věda a knihovní věda“, „Informační a knihovní věda“, ale i „Informační věda, knihovní věda a knihovnictví“ apod. Nakonec byl v souladu s definicemi termínů „Informační věda“, „Knihovní věda“ a „Knihovnictví“ v [České terminologické databázi knihovnictví a informační vědy](#), zejména díky tomu, že je v definici termínu „Knihovní věda“ uvedeno, že knihovní věda je obvykle chápána jako součást vědy informační [[JONÁK, 2003](#)], zvolen název „Informační věda a knihovnictví“. Tento název tak akcentuje jak teoretické aspekty oboru prostřednictvím zahrnutí termínu informační věda (a tím implicitně i termínu knihovní věda jako její součásti), tak praktické aspekty oboru knihovní vědy prostřednictvím zahrnutí termínu knihovnictví.

Při zakládání portálu bylo **využito** jedné z předdefinovaných portálových šablon *Wikipedie* (konkrétně **šablony PortálA**), která určila strukturu portálu a jednotlivých rubrik, nikoliv však jejich sémantiku, tj. obsah. V rámci wikiportálu tak z hlediska sémantiky vzniklo **celkem 8 rubrik**, z toho **3 pravidelně aktualizované** a **5 nepravidelně aktualizovaných** rubrik. Mezi

pravidelně aktualizované rubriky patří rubriky „[Vybraný obrázek](#)“, „[Vybraný článek](#)“ a „[Vybraný citát](#)“. Cílem těchto rubrik je uživateli ve frekvenci 1x týdně přinášet tipy na zajímavé oborově relevantní obsahy typu obrázků, článků a citátů (všechny rubriky bývají prozatím aktualizovány zhruba uprostřed týdne, tj. většinou okolo středy).

Články zveřejňované v rámci rubriky „Vybraný článek“ jsou vybírány z oborově relevantních článků české *Wikipedie*, obrázky zveřejňované v rámci rubriky „Vybraný obrázek“ jsou vybírány z oborově relevantních obrázků sesterského projektu [Wikimedia Commons](#) společného pro všechny jazykové verze *Wikipedie* i všechny jazykové verze dalších sesterských projektů *Wikipedie*, citáty zveřejňované v rámci rubriky „Vybrané citáty“ jsou vybírány z oborově relevantních citátů české verze sesterského projektu [Wikicitáty](#). Pravidelně aktualizované rubriky („Vybraný obrázek“, „Vybraný článek“ a „Vybraný citát“) jsou zároveň 1x týdně - ještě před novou aktualizací – ručně archivovány (viz odkaz „Archiv rubrik“), aby uživatel, ale i správce rubriky, získal přehled, které obrázky, články a citáty již byly v rámci rubriky zveřejněny a kdy. Jedním z cílů ruční archivace pravidelně aktualizovaných rubrik je tak i snaha zabránit příliš častému zveřejňování stále stejných citátů, článků a obrázků v rámci těchto rubrik.

Koncem května 2011 (27. 5.) přibyla u všech pravidelně aktualizovaných rubrik („Vybraný článek“, „Vybraný citát“ a „Vybraný obrázek“) též možnost **navrhnout citát, článek nebo obrázek** pro budoucí zveřejnění v rámci rubriky (viz odkaz „Navrhnout ... do rubriky“). Cílem této možnosti je **podpořit účast a participaci uživatelů**, kteří se přímo nepodílejí na správě portálu, na údržbě a rozvoji těchto rubrik a také podpora správců těchto rubrik při vybírání obrázku, článku či citátu za účelem zveřejnění v těchto rubrikách.

Zbývajících 5 rubrik patří mezi nepravidelně aktualizované. Jedná se o následující rubriky:

- „[Požadované články](#)“ (Obsahuje možnost tematického (několikaúrovňového – většinou 2-3 úrovňového) i abecedního prohlížení oborově relevantních článků, které v české verzi *Wikipedie* dosud neexistují, ale bylo by vhodné je založit. Hlavním cílem rubriky je informační a orientační podpora uživatelů – autorů při rozhodování o založení nového oborově relevantního článku. Celkem již bylo v rámci rubriky zaříděno okolo 600 požadovaných článků.)
- „[Kategorie abecedně](#)“ (Obsahuje možnost abecedního prohlížení oborově relevantních kategorií existujících v rámci kategoriálního systému (folksonomie) české verze *Wikipedie*. Hlavním cílem rubriky je informační a orientační podpora uživatelů – autorů, editorů i čtenářů – při prohlížení oborově relevantního obsahu české *Wikipedie*. V rámci rubriky je aktuálně k dispozici více než 70 odkazů na oborově relevantní kategorie a mezikategorie.)
- „[Kategorie hierarchicky](#)“ (Obsahuje možnost hierarchického prohlížení oborově relevantních kategorií existujících v rámci kategoriálního systému (folksonomie) české verze *Wikipedie*. Hlavním cílem rubriky je informační a orientační podpora uživatelů – autorů, editorů i čtenářů – při prohlížení oborově relevantního obsahu české *Wikipedie*. V přehledu je aktuálně k dispozici 6 hlavních oborově relevantních kategorií dále rozvětvených na podkategorie.)
- „[Články abecedně](#)“ (Obsahuje možnost abecedního prohlížení existujících oborově relevantních článků české verze *Wikipedie*. Hlavním cílem rubriky je informační a orientační podpora uživatelů – autorů, editorů i čtenářů – při pasivním (tj. čtení

a prohlížení), ale i aktivních využívání oborově relevantních článků české *Wikipedie* (tj. editování a vylepšování). Celkem již bylo v rámci rubriky zaříděno okolo 600 existujících článků.)

- „[Články tematicky](#)“ (Obsahuje možnost tematického (několikaúrovňového – většinou 2-3 úrovňového) prohlížení existujících oborově relevantních článků české verze *Wikipedie*. Hlavním cílem rubriky je informační a orientační podpora uživatelů – autorů, editorů i čtenářů – při pasivním (tj. čtení a prohlížení), ale i aktivních využívání oborově relevantních článků české *Wikipedie* (tj. editování a vylepšování). Celkem již bylo v rámci rubriky zaříděno okolo 600 existujících článků – stejných jako v rámci rubriky „Články abecedně.“)

Struktura témat v rámci rubrik „Požadované články“ a „Články tematicky“ je na první úrovni takřka shodná (liší se jen minimálně v názvech jednotlivých hlavních témat (a podtémat). Požadované i existující články jsou tak **zařídovány do 8 hlavních témat** (dále dělených na podtémata – většinou do hloubky 2 - 3 úrovní):

- Obecné aspekty informace, informačních systémů, informační společnosti, informační a knihovní vědy
- Osobnosti, biografie
- Informační zdroje, nosiče, ukládání informací, jednotky informace
- Zjišťování, získávání, identifikace, popis a řazení informací
- Analyticko-syntetické zpracování, měření a hodnocení informací
- Šíření, distribuce, vyhledávání a užívání informací
- Ochrana a management informací, informační marketing, manipulace s informacemi, informační etika
- Informační instituce, organizace, knihovny, školy, profese a profesní sdružení

Ze struktury a vymezení jednotlivých témat na první úrovni vyplývá i hlavní **hledisko zařídování** požadovaných i existujících článků v rámci rubrik „Požadované články“ a „Články tematicky“. Hlavním kritériem třídění (principium divisionis) článků do tématu (a podtématu) je tak, dá se říci, spíše než tematická, geografická, institucionální a jiná oblast, kde se s příslušnou informačně-knihovnickou problematikou nakládá, akcentována spíše **problematika životního cyklu a způsobu zacházení s daty, informacemi a znalostmi**, bez ohledu na to, kde (tj. např. v jakém podoboru, věcné oblasti, typu informační instituce apod.) k tomuto zacházení dochází. Dalším důležitým kritériem tematického zařídování článků v rámci rubrik „Požadované články“ a „Články tematicky“ je i **požadavek zařídění každého článku pouze do jediného tématu (a podtématu)**. Článek pokrývající téma spadající do více tematických oblastí vymezených strukturou rubrik „Požadované články“ a „Články tematicky“ lze zařadit pouze do jednoho tématu (a jeho podtématu), nejlépe do tématu, které z hlediska obsahu článku logicky převažuje nad ostatními dílčími tématy článku.

Wikiportál „Informační věda a knihovnictví“ dále kromě 8 výše vyjmenovaných rubrik zároveň, podobně jako ostatní wikiportály české *Wikipedie*^{iv}, disponuje i součástmi „Úvod“, „Pata“, ale i dalšími sekcemi nazvanými „Nejnovější články“ a „Údržba, rozvoj, pomoc,

nástroje ...“.

Součást „[Úvod](#)“ (umístěná na začátku stránky portálu) poskytuje úvodní informace o předmětu portálu, tj. základní informace o oboru informační vědy, knihovní vědy a knihovnictví vytažené z informací v článku „[Informační věda](#)“ české *Wikipedie*. Zvyklostí české komunity *Wikipedie* je neuvádět na stránkách wikiportálů reference [[Wikipedie, Wikipedie:Wikiportál, 2011](#)] – pro zjištění zdrojů informací a tvrzení obsažených v součásti „Úvod“ je proto nutné nahlédnout přímo do článku „[Informační věda](#)“.

Součást „[Pata](#)“ (umístěna na konci stránky portálu) pak poskytuje základní informace o wikiportálu jako takovém, tj. např., kdy byl založen a kým, kdo se podílí na jeho správě a rozvoji, co je jeho cílem apod.

Sekce „**Nejnovější články**“ (umístěna na začátku stránky portálu) pak slouží k informování uživatelů o nově založených oborově relevantních člancích české *Wikipedie*. Její součástí je i „Archiv nejnovějších článků“ mapující a monitorující zakládání (a popřípadě i další rozvoj) oborově relevantních článků za delší časové období. Práce na této sekci byla zahájena v dubnu roku 2011.

Sekce „**Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...**“ (umístěna na začátku stránky portálu pod sekci „Nejnovější články“) slouží jako informační podpora vylepšování oborově relevantních obsahů české *Wikipedie*. Obsahuje přehled (a rozcestník) základních nástrojů vhodných pro efektivní práci nejen s oborově relevantním obsahem české *Wikipedie*. Sekce byla založena dne 27. 5. 2011.

Jak se zapojit, pomoci apod.?, aneb, Vždy je co zlepšovat

Wikiportál „Informační věda a knihovnictví“ funguje na stejném principu jako *Wikipedie* jako celek, tj. každý registrovaný i neregistrovaný uživatel může nejen přidávat nový obsah, ale i měnit obsah stávající. Samozřejmě, u stránky typu wikiportálu, mohou mít neuvážené, náhodné či předem neprodiskutované zásahy např. do struktury a základní podoby portálu i jednotlivých rubrik, vzhledem k tomu, že je jejich podoba vytvářena s určitou logikou a systematikou jejich zakladatelů a správců, pravděpodobně **destruktivnější důsledky** než je tomu u obsahů typu článků. Přesto se i u obsahů typu wikiportálů nabízí celá **řada možností a způsobů participace** a podpory existence a dalšího rozvoje wikiportálu i pro uživatele, kteří je přímo nespravují, a to např. prostřednictvím následujících možností:

- **Vložit** do oborově relevantních článků šablonu s odkazem na oborový wikiportál (další informace viz sekce „Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...“ na hlavní straně wikiportálu).
- **Vložit** do článku typu oborově relevantního pahýlu šablonu typu oborového pahýlu (další informace viz sekce „Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...“ na hlavní straně wikiportálu).
- **Vložit** do oborově relevantního článku, který potřebuje upravit, oborovou šablonu pro úpravu (další informace viz sekce „Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...“ na hlavní straně wikiportálu).
- **Vylepšit** některý z článků v automaticky aktualizované kategorii „[Články k úpravě – informační věda a knihovnictví](#)“ (další informace viz sekce „Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...“ na hlavní straně wikiportálu).

- **Vylepšit** jiný oborově relevantní článek v české *Wikipedii* (vybraný např. z rubrik „Články abecedně“ nebo „Články tematicky“, ale i jiný, do těchto rubrik dosud nezatříděný).
- **Přidat** existující oborově relevantní článek nebo články, které dosud nebyly zatříděny do rubrik „Články abecedně“ a „Články tematicky“, do těchto rubrik.
- **Založit a vytvořit** nový v české *Wikipedii* dosud neexistující oborově relevantní článek (vybraný např. z rubriky „Požadované články“, ale i jiný, do této rubriky dosud nezanesený).
- **Přidat** do rubriky „Požadované články“ návrh nového dosud neexistujícího oborově relevantního článku, který by bylo vhodné založit.
- **Navrhnout** existující [článek](#), [obrázek](#) nebo [citát](#) pro budoucí zveřejnění v rámci rubrik „Vybraný obrázek“, „Vybraný článek“, „Vybraný citát“ (viz možnost „Navrhnout ...“ v rámci těchto rubrik na stránkách wikiportálu).
- **Navrhnout a doporučit** další možnosti a způsoby budoucího rozvoje wikiportálu prostřednictvím komunikačních nástrojů *Wikipedie* (viz níže).
- **Nahrát** nový (vlastní) oborově relevantní obrázek na sesterský projekt [Wikimedia Commons](#).
- **Přidat** nový oborově relevantní citát na sesterský projekt [Wikicitáty](#).
- **Přidat** nový oborově relevantní obsah nebo obsahy na další sesterské projekty *Wikipedie* ([Wikizdroje](#), [Wikiknihy](#), [Wikislovník](#), [Wikiverzita](#), [Wikizprávy](#) aj.).
- **Opravit** překlep, chybu, nepřesnost apod.
- (Předem se **seznámit** alespoň se [základními pravidly a principy](#) práce a spolupráce v české *Wikipedii* a základními pravidly pro tvorbu článků encyklopedických hesel v české *Wikipedii* – viz např. stránka [Vzhled a styl](#)).
- aj.

Pro pokročilejší uživatele české *Wikipedie* se nabízí i pokročilejší možnosti participace, jakou jsou např. možnosti:

- **Vytvořit** novou oborově relevantní [šablonu](#) a přidat informace o její existenci do portálové sekce „Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...“.
- **Vytvořit** nový oborově relevantní [infobox](#) a přidat informace o jeho existenci do portálové sekce „Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...“.
- aj.

Veškeré další informace o vývoji, rozvoji a historii portálu lze dále získávat prostřednictvím standardního nástroje všech stránek *Wikipedie*, tj. nástroje „[Zobrazit historii](#)“ (a popřípadě i nástroje „[Diskuse](#)“), a to jak u hlavní stránky portálu, tak u všech jeho podstránek a popřípadě i dalších souvisejících stránek české *Wikipedie*.

Pro účely dalších návrhů, doporučení, připomínek, otázek apod. k dalšímu rozvoji portálu lze využít zejména následujících **komunikačních nástrojů** prostředí české *Wikipedie*, a to:

- **veřejných**

- **Diskusní stránka** hlavní stránky wikiportálu i diskusní stránky všech jeho podstránek a popřípadě i diskusní stránky dalších souvisejících stránek české *Wikipedie* (diskuse by se měly věcně týkat výhradně stránek, ke kterým se vztahují).
- **Uživatelské diskusní stránky** zakladatelů a správců wikiportálu (diskuse by se měly věcně týkat výhradně činnosti těchto uživatelů v rámci české *Wikipedie*).

- **neveřejných**

- **zasláním [e-mailu přes rozhraní české Wikipedie](#)** zakladatelům a správcům wikiportálu (nemusí se věcně týkat výhradně obsahu portálu, ani obsahu souvisejících stránek).

- aj.

Shrnutí, závěry, budoucí výzvy, problémy, aneb, Má to všechno vůbec smysl?

[Wikiportál „Informační věda a knihovnictví“](#) v podobě, v jaké dosud byl a je realizován, slouží nejen jako **rozcestník a informační brána k existujícím** oborově relevantním obsahům české *Wikipedie* a k obsahům souvisejících sesterských projektů (zejména rubriky „Kategorie abecedně“, „Kategorie hierarchicky“, „Články abecedně“, „Články tematicky“, ale i jiné), ale i **k dosud neexistujícím** obsahům (rubrika „Požadované články“). Díky dalším rubrikám a sekcím wikiportál zároveň zčásti funguje i jako **služba dodávání informací** (rubriky „Vybraný obrázek“, „Vybraný článek“ a „Vybraný citát“, ale i sekce „Nejnovější články“) a **informační a orientační podpora práce** (nejen) s oborovým obsahem české *Wikipedie* (zejména sekce „Údržba, rozvoj, pomoc, nástroje ...“, ale i jiné).

Wikiportál „Informační věda a knihovnictví“ však slouží pouze jako podpora přístupnosti oborově relevantních obsahů české *Wikipedie* a jejích sesterských projektů, nikoliv však jako nástroj, který by sám o sobě mohl jakkoliv změnit **stav oborově relevantních obsahů** těchto projektů, tj. i kvality jejich obsahů apod. Obecně se dá říci, že oborový obsah bude (nejen) v české verzi *Wikipedie* vypadat tak, jak si ho širší odborná komunita oborů informační vědy, knihovní vědy, knihovnictví apod. udělá a předělá. S velkou pravděpodobností lze předpokládat, že články o odbornějších tématech informační vědy, knihovní vědy a knihovnictví za odborníky informačních a knihovnických oborů laičtí uživatelé *Wikipedie* nevytvoří, ani příliš nerozšíří stávající, a pokud ano, jejich zpracování pravděpodobně nebude příliš reprezentativní, což koneckonců dokládá i dosavadní stav a **spíše nižší kvalita** většiny oborového obsahu v české *Wikipedii* (který lze popřípadě blíže zjistit a ověřit např. prostřednictvím prohlížení portálových rubrik „Články abecedně“, „Články tematicky“, ale i sekce „Nejnovější články“).

Je tedy zřejmě na místě si položit otázku, nakolik je pro obory informační vědy, knihovní vědy a knihovnictví důležité (a důležitější než např. osobní zájmy a užší odborný profil každého z odborné komunity těchto oborů), aby byly tyto obory v rámci jedné

z nejnavštěvovanějších stránek (nejen českého) povrchového webu prostřednictvím jejich článků a popřípadě dalších obsahů **prezentovány kvalitně a reprezentativně**, a to i z toho důvodu, že při vyhledávání obecných, ale i specifitějších termínů, nejvyužívanější internetové vyhledávače nabídnou uživateli stránky z obsahu *Wikipedie* takřka vždy na **jednom z předních míst ve výsledcích vyhledávání**.

Záleží na tom, jak je náš obor prezentován laickým uživatelům internetu, anebo je spíše nekvalitní a nereprezentativní stav oborově relevantního obsahu jednoho z nejnavštěvovanějších zdrojů povrchového webu zanedbatelnou a mezi všemi ostatními problémy informační vědy, knihovní vědy a knihovnictví spíše méně důležitou až nedůležitou záležitostí? – Zvláště podaří-li se díky iniciativám německé pobočky Nadace Wikimedia ([Wikimedia Deutschland](#)) a právě probíhající mezinárodní [petici](#) zařadit *Wikipedii* do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO coby vůbec první digitální světové kulturní dědictví?

Ať už si každý pro sebe odpovíme tak či onak z těch či oněch důvodů, ať už se rozhodneme do *Wikipedie* začít přispívat ve snaze se alespoň pokusit tento problém postupně prolamovat a prolomit nebo ne, wikiportál „[Informační věda a knihovnictví](#)“ může svou existencí posloužit alespoň jako nezanedbatelný **prostředek postupného naplňování myšlenky kvalitní reprezentace oborů** informační vědy, knihovní vědy a knihovnictví (nejen) v české *Wikipedii*. A současně tak může, když už nic jiného, posloužit přinejmenším jako **významná informační a orientační podpora práce** (nejen) s oborovým obsahem české *Wikipedie* alespoň pro ty, kteří se, ač za to nemohou být odměněni nejen finančně, ale ani tzv. body do RIVu, rozhodnou, že to z nějakého důvodu přece jen, a i kdyby jen prozatím, asi **smysl** má. Kdo ví ...

Další výsledky a důsledky wikiportálu „Informační věda a knihovnictví“ v české *Wikipedii* budou autorkou příspěvku dále sledovány, analyzovány, vyhodnocovány a publikovány v odborném tisku.

Literatura

- BORGMAN, Ch. L. 2003. The invisible library : paradox of the global information infrastructure - challenges faced by libraries and proposed research designs. *Library trends*. May 2003, vol. 51, issue 4, s. 652-674. Dostupný také z WWW: <http://findarticles.com/p/articles/mi_m1387/is_4_51/ai_105046545>. ISSN 0024-2594.
- JONÁK, Zdeněk. 2003. Knihovní věda. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2003- [cit. 2011-05-28]. Systém. č.: 000000475. Dostupné z WWW: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000475&local_base=KTD>.
- PRESSLEY, Lauren; McCALLUM, Carolyn J. 2008. Putting the LIBRARY in WIKIPEDIA. *Online*. Sep/Oct 2008, vol. 32, issue 5, s. 39-42. ISSN 0146-5422.
- SAKASTROVÁ, Lucie. 2011. Měření a hodnocení kvality obsahů moderních kolektivně tvořených encyklopedických děl. *Ikaros* [online]. 2011, roč. 15, č. 3 [cit. 2011-05-28]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/6683>>. URN-NBN:cz-ik6683. ISSN 1212-5075.
- *Wikipedie : otevřená encyklopedie* [online]. San Francisco (Kalifornie, USA) : Wikimedia Foundation, 2002- [cit. 2011-05-28]. Speciální:Práva skupin uživatelů. České rozhraní. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Speciální:Seznam_uživatelských_práv>.
- *Wikipedie : otevřená encyklopedie* [online]. San Francisco (Kalifornie, USA) : Wikimedia Foundation, 2002- , naposledy editována 27. 4. 2011 v 15:03 [cit. 2011-05-28]. Wikipedie:Wikiportál. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedie:Wikiportál>>.

ⁱ Díky založení článku Informační věda ve stejný den, jako byl založen wikiportál Informační věda a knihovnictví (tj. 23. 3. 2011), došlo ve spolupráci s dalšími [wikipedisty](#) české *Wikipedie* postupně k vyřešení duplicitní situace článků Informatika vs. Informatika (počítačová věda) tak, že články Informatika a Informatika (počítačová věda) byly dne 29. 3. 2011 sloučeny a odlišeny od článku Informační věda prostřednictvím rozlišovacích odkazů a dalších nástrojů (viz přímo stránky článků [Informační věda](#) a [Informatika](#) v české *Wikipedii*, jejich historie a diskusní stránky). Ve slovenské verzi situace prozatím řešena nebyla a článek pojednávající o informační vědě je tak stále pojmenován termínem [Informatika](#).

ⁱⁱ viz předchozí poznámka

ⁱⁱⁱ Mezi již existující wikiportály cizojazyčných verzí *Wikipedie*, které jsou obsahově relevantní oborům informační vědy, knihovní vědy, knihovnictví apod., patří oborový wikiportál v [anglické verzi](#), [německé verzi](#), [francouzské verzi](#), [polské verzi](#) a [verzi v arabštině](#).

^{iv} Přehled všech existujících wikiportálů české verze *Wikipedie* lze získat např. prostřednictvím stránek [Nápověda:Wikiportál](#), [Portál:Obsah](#), [Wikipedie:Přehled wikiportálů](#), [Kategorie:Wikiportály](#) aj.